

Nuorten tulevaisuususkoo ratkaisee Suomen sunnan

Keskustan nuorisolinjaus

Nuorten tulevaisuususkoratkaisee Suomen sunnan

Keskustan nuorisolinjaus

Marraskuu 2022

Keskustan politiikkalinjaukset 2021-2023
Keskusta tiivistää ja priorisoi politiikkalinjauksistaan eduskuntavaaliohjelmansa tavoitteet. Ne sovitetaan talouden raameihin.

Sisältö

Nuorten tulevaisuususkoratkaisee Suomen sunnan	3
Nuorisopolitiikan johtaminen luo kokonaiskuvan nuorten tilanteesta:	5
On tehtävä uusi sukupolvisopimus.....	6
Keskustan tavoitteita sukupolvisopimuksen sisällöksi.....	6

Nuorten hyvinvointi on kriittistä niin heidän itsensä kuin suomalaisen hyvinvointiyhteiskunnan tulevaisuudenkin kannalta. Nuorten käsissä lepäävä tulevaisuutemme on turvassa, kunhan annamme heille mahdollisuuden onnistua.

Käsillä olevat kriisit ovat koko nuorten sukupolven määrittävä kokemus. Nuorten maailmankuva rakentuu suhteellisesti lyhyemmän ajan perusteella, jonka vuoksi huoli esimerkiksi ilmastonmuutoksesta, koronasta ja sodasta voivat tuntua ylitsepäsemättömältä taakalta. Kokonaisvaltaisesti hankalat ajat voivat aiheuttaa stressiä ja mieli helposti kuormittuu.

Samalla juuri nuorilta odotetaan paljon opinnoissa, työelämässä ja perheen parissa. Nuoruus on ajanjaksona vaikeasti määriteltävä, täynnä muutoksia ja nivelvaiheita. Nuorten pahoinvoinnin pysäyttämiseen ei ole tietenkään olemassa vain yhtä hopealuotia, mutta siihen tulisi silti pystyä puuttumaan nykyistä vaikuttavammin. Nuorten terveys, työllistyminen, pärjääminen ja perheellistyminen on kytköksissä Suomen ja sen vanhempien ikäluokien pärjäämisen kanssa.

Keskusta esittää nuorisopolitiikan johtamisen ja rahoituksen uudistusta sekä on valmis allekirjoittamaan yhdessä jaetun sukupolvisopimuksen.

Nuorisopolitiikan johtaminen luo kokonaiskuvan nuorten tilanteesta:

- Nuorten mielenterveyskriisi ja syrjäytyminen uhkaavat koko Suomen tulevaisuutta, mutta poikkihallinnolliset hankkeet eivät tunnu purevan. Keskeinen osa nuorten pärjäämistä on, että nuorisopolitiikan johtaminen otetaan vakavasti. Siirretään nuorisopolitiikan kokonaisuuden johtaminen yhdelle ministerille ja kootaan nuoriin liittyvät politiikkakokonaisuudet, kuten nuorten työllisyyden tukeminen ja oppilas- ja opiskelija-huollon palveluihin liittyvät kokonaisuudet yhteen ministeriöön. Näin yhdellä taholla on kokonaiskäsite ja selkeä vastuu nuorten asioista. Muutos toisen nuorten hyvinvoinnin, osaamisen ja kasvun parissa työskentelevät luontevasti työskentelemään yhdessä.
- Nuorten hyvinvoinnin rakentaminen ja nuorisopolitiikan arvonnostaminen vaativat tekoja ennen kaikkea valtioneuvostossa. Nuorten palveluiden rahoitusta on raivattava pysyvän rahoituksen suuntaan ja palveluiden vaikuttavuutta on seurattava. Valtion nuorisopoliittisen ohjelman (VANUPO) pitäisi määritellä hallituskauden mittaisen nuorisopolitiikan suunnan ja tavoitteet, mutta ohjelman tavoitteiden toteutumisen seurantaan tulee panostaa.
- Valtion nuorisopolitiikkaa tulisi johtaa hallitusohjelmasta alkaen voimakkaammin. Nuorisopolitiikalla ymmärretään helposti tarkoitettavan vain nuorisotalojen biljardinpeluuta, kun vaikkapa lapsipolitiikassa tunnustetaan tarpeet niin kasvun, oppimisen kuin perheiden tukeen. Nuorisopolitiikka tulee tunnistaa yhtä lailla yhtä väestöryhmää ja sen hyvinvointia koskevaksi politiikan sektoriksi, ei vain nuorten vapaa-aikapoliittikanä.
- Nuoria on kuultava heitä koskeissa asioissa. Luodaan ministeriöihin nuorten kuulemisen mahdollistavat paneelit. Tuetaan oppilaitoksissa tapahtuvaa demokratiakasvatusta ja nuorten kuulemista heidän omissa lähiympäristöissään.

On tehtävä uusi sukupolvisopimus

Tarvitsemme nuorten tulevaisuususkon vahvistamiseksi toimenpideohjelman, jonka kautta sitoudumme parantamaan nuorten hyvinvointia pitkäjänteisesti. Sukupolvisopimuksen tulee antaa selkeä lupaus hyvinvointiyhteiskunnan suunnasta, työnteon kannattavuudesta ja ihmisten hyvinvointiin panostamisesta.

Keskustan tavoitteita sukupolvisopimuksen sisällöksi

- Sukupolvisopimuksen pohjalla tulee olla kestävä valtion talous. Etenkin nuoret ovat huolissaan Suomen velkaantumisesta ja omien rahojen riittämisestä hintojen noustessa. Nuoret tarvitsevat Suomelle uskottavan polun pois velkaantumisesta. Tähän liittyy myös lupaus siitä, että nuoret saavat eläkkeen.
- Käynnistetään laaja-alainen, yli hallituskausien ulottuva ohjelma lasten ja nuorten mielen hyvinvoinnin parantamiseksi, korona-ajan synnyttämien ongelmien korjaamiseksi ja mielenterveyden huolien ehkäisemiseksi.
- Hyvinvointialueet ovat luontevia tahoja johtamaan omilla alueillaan nuorten hyvinvointia. Koostetaan alueilla nuorten hyvinvointiin, työllisyyteen ja koulutukseen liittyvää tietoa ja tilastoja kattavan tilannekuvan luomiseksi. Määrittellään niiden perusteella yhteistyössä kuntien ja alueiden toimijoiden kanssa toimenpiteet ja ohjataan niihin riittävät resurssit. Jokaisella alueella tulee olla nuorisopolitiikasta vastaava ammattilainen.

- Keskusta rakentaa rauhaa. Nuoret nostavat Suomen kansainvälisen toiminnan tärkeimmäksi päämääräksi rauhan puolesta toimimisen. Tässä epävarmassa maailmantilanteessa viesti on vahva. YK:n nuoret rauha ja turvallisuus -raportti on otettava käteen ja seurattava sen mallia nuorten mukaan ottamisesta rauhantyöhön.
- Nykymuotoinen monimutkainen sosiaaliturvajärjestelmä tarvitsee kokonais uudistuksen. Nuorten kannalta on tärkeää, että sosiaaliturvan uudistamisessa poistetaan byrokratialoukkuja, mahdollistetaan työn tekeminen kaikissa elämäntilanteissa ja sallitaan rohkeus uravalinnoissa.
- Opintotuki tarvitsee remontin. Koska sosiaaliturvajärjestelmän uudistaminen vie aikaa, tulee opintotukea selkeyttää ja yksinkertaistaa nopeasti. Opintolainojen kokonaismäärä on kasvanut nopeasti viime vuosina. Syksyllä 2022 lainakanta lähestyy jo 6 miljardia samalla, kun lainojen korot nousevat ripeästi. Meidän tulee huolehtia, etteivät kasvavat lainamäärät ja korkoriski vaaranna työuransa alussa olevien vastavalmistuneiden tulevaisuutta. Keskustan pitkän linjan tavoite on luoda opintolainalle korkokatto tai muu vastaava korkosuoja.
- Nuorten tulee olla TE2024 -uudistuksen kärjessä. Kun työvoimapaalvelut siirretään kunnille, syntyy mahdollisuus toimintakulttuurin muutokseen. Nuorisotyöttömyys ja nuorten varhainen työkyvyttömyys tulee tässä kohtaa ottaa tosissaan.
- Vahvistetaan ohjaamotoiminnan verkostoa niin, että ohjaamopalveluita on saatavilla jokaisessa kunnassa. Kootaan kuntien ja alueiden nuorille suunnattuja palveluja, kuten koulutusta, nuorisotyötä, sosiaali- ja terveyspalveluja ja työllisyyspalveluja yhteen. Ohjaamoiden osaamista tulee vahvistaa työllisyyden- ja koulutusneuvonnan palveluiden lisäksi myös velkaantumisen ja kuntoutuksen osa-alueilla.
- Toteutetaan oppimisen tukipaketti ja kasvatetaan oppilashuollon ja opintojen ohjauksen resursseja. Laitetaan kuntoon oppilas- ja opiskelijahuollon mitoitukset.
- Keskusta ajaa koko nuoren sukupolven yhteisiä tulevaisuuskutsunottoja. Nuorten tulevaisuuskutsunnoilla on suuri mahdollisuus saattaa koko ikäluokka yhteen ja tarjota heille terveystar-

kastus sekä opinto- ja uraohjausta. Kutsunnat tulee tällöin toteuttaa moniammatillisena yhteistyönä, vastuuta nuoristamme ei voi jättää pelkästään puolustusvoimille.

- Asevelvollisuutta on uudistettava. Keskusta kannattaa yleisen asevelvollisuuden lisäksi kaikkia koskevaa kansalaispalvelusvelvollisuutta, joka vahvistaa kokonaisturvallisuutta. Haluamme, että kansalaispalvelusmalli on joustava ja sovitettavissa myös erilaisiin elämäntilanteisiin.
- Luovutaan ensikertalaisikiintiöistä opiskelijavalinnoissa, jotta nuorten olisi helpompi valita ja aloittaa korkeakoulutus. Ensikertalaisikiintiöt lisäävät nuorten epävarmuutta opintopolulla ja luovat kulttuurista, jossa väärä valinta nostaa seinän vastaan. Nuoret eivät uskalla ottaa korkeakoulupaikkoja vastaan, jos paikka ei lopulta olekaan se itselle paras mahdollinen. Umpikujien sijaan tulee kehittää siirtymiä korkeakoulujen ja koulutusohjelmien välillä.
- Toteutetaan Keskustan lähikoulumalli. Yhdenkään lapsen tai nuoren koulupolku ei saa olla postinumeron vuoksi liian rankka. Lähikoulu mahdollistaa sen, että oppilaat voivat keskittyä opiskelemaan ja oppimaan matkustamisen sijaan. Erilaiset joustavat ratkaisut mahdollistavat lähipalveluiden kehittämisen ja lasten vähenevään määrään varautumisen yhtä aikaa.
- Selvitetään syitä oppimiseroihin ja panostetaan perustaitoihin koulupolun eri vaiheissa. Vakiinnutetaan sukupuolensensitiivinen toimintakulttuuri osaksi kaikkea koulutusta.
- Varmistetaan, että kaikissa oppilaitoksissa toimii kiusaamisen ehkäisemiseen tähtäävä ohjelma. Vahvistetaan vuorovaikutus- sekä tunnetaitojen oppimista osana opetussuunnitelmia. Varmistetaan nollatoleranssi myös työpaikkakiusaamiseen. Työpaikalla tapahtuva kiusaaminen sen eri muodoissaan kirjataan työlainsäädäntöön ja sen perusteluihin sekä luodaan sanktiomenettely.
- Keskustan periaatteiden mukaan emme anna mitään sijaa syrjinnälle, rasismille, vihapuheelle ja kiusaamiselle. Tarvitsemme rasisminvastaisia toimintamalleja ja osaamista sekä kouluun että harrastustoimintaan. Osaaminen tulee huomioida opettajakoulutuksessa ja luoda myös konkreettisia tehtäviä ja harjoituksia opetukseen. Myös nuorisotyöhön tulee rakentaa rasisminvastaisia toimintamalleja, jotta kaikki pysyvät mukana.
- Kehitetään Suomen harrastamisen mallia edelleen huomioiden erityisesti kuljetusoppilaat ja erityisen tuen oppilaat. Kehitetään rahoitusta niin, että se kannustaa harrastevalikoiman laajentamiseen. Esimerkiksi ratsastus, jääkiekko ja uinti on monen nuoren toivelistalla. Otetaan järjestöt aiempaa paremmin mukaan toteutukseen ja varmistetaan mallin käyttöönotto kaikissa kunnissa.
- Työssä uupuminen tunnistetaan edelleen heikosti työlainsäädännössä. Siinä missä fyysisestä työturvallisuudesta on säädetty hyvin, on mielen turvallisuuden osalta vielä kehitettävää. Siksi Keskusta haluaa uudistaa työturvallisuussäädäntöä.

lisuuslain. Laissa tulee säätää täsmällisemmin psykososiaalisen kuormituksen ennaltaehkäisystä, arvioinnista, mittauksesta ja seurannasta sekä työsuojelun näkökulmasta välttämättömistä oikeuksista ja velvollisuuksista muuttuvassa työelämässä.

- Kesätyösetelit on vakiinnutettava osaksi kuntien arkea ja lisäksi julkishallinnon on itse tarjottava niin korkeakouluharjoittelu- kuin kesätyöpaikkoja. Oman rahan ansaitseminen sekä työkokemus ovat ensisijaisen tärkeitä oppia varhain. Kuntia ja yrityksiä tulee kannustaa siihen, että myös jatkossa alle 18-vuotiaat voivat saada entistä enemmän kesätyöpaikkoja.
- Talouskasvatuksen on oltava läpileikkaava osa niin kotitalouden, matematiikan kuin yhteiskuntaopin opetusta. Yrittäjyys- ja työelämäkasvatuksen on nivouduttava osaksi opettajakoulutusta ja kouluja. Opetussuunnitelmaan on kirjattava yrittäjyys- ja talouskasvatus laaja-alaisena oppimistavoitteena. On annettava mahdollisuus kokeilla, epäonnistua ja lopulta onnistua. Vaikka kaikista ei tule yrittäjiä, voimme kaikki oppia yritteliästä asennetta. Osa kunnista tarjoaa jo nuorille yrittäjyyteen kesätyöseteliä. Tämä tulisi ottaa käyttöön kaikkialla. Yrittäjyydestä tulee saada myös jatkossa opintopisteitä opinnoissaan.
- Tarkastellaan ASP-tilin säännöksiä niin, että lainan saanti ensimmäiseen asuntoon onnistuu myös isoissa kaupungeissa. Haluamme pitää myös huolta siitä, että edullisia vuokra-asumiseen soveltuvia ARA-kohteita rakennetaan hyville tonteille.
- Keskusta tukee parlamentaarista sopua rahapeliteutoilla rahoitettavien yleishyödyllisten toimintojen uudeksi rahoitusmalliksi. Yhteisen sopimuksen myötä nuorisotoiminnan rahoitus siirretään valtion budjettiin.

Keskusta
Se kotimainen.